

אייר התשמ"ח

בס"ד

"עוד היום בנב לעמוד ינופף ידו..."
הפטרות יום העצמאות

א. קריאת הפטרות "עוד היום בנב" ביו"ט שני של גלויות

1. שו"ע או"ח ת"צ (ח) מפטירין ביום שביעי (של פסח – יו"ט שני של גלויות) וידבר דוד וביום השמיני עוד היום בנב לעמוד:
2. מחזור ויטרי "כדי שנצייר לעמנו קבוץ גלויות שיהיה וגאולה שתבוא בסוף".
3. ישעיהו י' – י"ב

(כח) בא על עית עבר במגורון למכמש יפקיד פליו (כט) עברו מעברך גבע מלון לנו חרדה הרמה גבעת שאול נסה (ל) צהלי קולך בת גלים הקשיבי לישיה עניה ענתות: (לא) נדדה מדמנה ישיבי הגבים העיזו:

(לב) עוד היום בנב לעמד ינופף ידו הר בית \ (בת ציון) \ גבעת ירושלים: (לג) הנה האדון יהנה צבאות מסעף פאכה במערצה ורמי הקומה גדועים והגבהים יושפלו: (לד) ונקף סבכי היער בברזל והלבנון באדיר פול:

פרק י"א : (א) ויצא חטר מגזע ישי ונצר משרשיו פרך: (ב) ונחה עליו רוח יהנה רוח חקמה ובינה רוח עצה וגיבורה רוח דעת ויראת יהנה: (ג) והריחו ביראת יהנה ולא למראה עיניו ושפט ולא למשמע אזניו יוכיח: (ד) ושפט בצדק דלים והוכיח במישור לעניו ארך והכה ארך בשבט פיו וברוח שפתיו מית רשע: (ה) והיה צדק אזור מתניו והאמונה אזור חלציו: (ו) וגר זאב עם כבש ונמר עם גדי ירפץ ועגל וכפיר יחדו ונער קטן נהג עם: (ז) ופרך ודב תרעינה יחדו ירצו יקבצו ילדיהו ואריה כבקר יאכל תבן: (ח) ושעשע יונק על חר פתו ועל מאורת צפעוני גמול ידו הדה: (ט) לא זרעו ולא ישחיתו בכל הר קדשי כי מלאה הארץ דעה את יהנה פמים לים מכסים: (י) והנה ביום ההוא שרש ישי אשר עמד לנס עמים אליו גוים ידרשו והיתה מנתו כבוד: (יא) והנה ביום ההוא יוסיף אדני שנית ידו לקנות את שאר עמו אשר ישאר מאשור וממצרים ומפתירוס ומכוש ומעלים ומשנער ומחמת ומאזי חים: (יב) ונשא נס לגוים ואסף נדחי ישראל ונפצות יהודה יקבץ מארבע כנפות הארץ: (יג) וסרה קנאת אפרים וצרכי יהודה ופרכו אפרים לא קנא את יהודה ויהודה לא צר את אפרים: (יד) ועפו ככתף פלשתים קמה יחדו לבו את בני קדם אדום ומואב משלוח ידם ובני עמון משמעתם: (טו) והחרים יהנה את לשון ים מצרים והניף ידו על המהר בעים רוחו והכהו לשבעה נחלים והדרין בנעלים: (טז) והיתה משהל לשאר עמו אשר ישאר מאשור פאשר היתה לישראל ביום עלתו מארץ מצרים:

פרק י"ב : (א) ואמרת ביום ההוא אודך יהנה כי אנפת בי ישב אפך ותנחמני: (ב) הנה אל ישועתי אכטח ולא אפחד כי עזי וזמרת יה יהנה ויהי לי לישועה: (ג) וישאבתם מים בששון ממעיני הישועה: (ד) ואמרתם ביום ההוא הודו ליהנה קראו בשמו הודיעו בעמים עלילתיו הזכירו כי נשגב שמו: (ה) זמרו יהנה כי גאות עשה מידעת \ (מודעת) \ זאת בכל הארץ: (ו) צהלי רני יושבת ציון כי גדול בקרבך קדוש ישראל:

ב. מפלת סנחריב וליל הסדר

4. רש"י מגילה לא ע"ב "לפי שמפלת סנחריב בליל הסדר היתה".
5. הגדה של פסח ויהי בחצי הלילה:
6. יעז מחרף לנופף אויב הובשת פגרכו בלילה. כרע בל ומצבו באישון לילה.
7. מלכים ב' י"ט ל"ה (לה) ויהי בלילה ההוא ויצא מלאך יהנה ונד במחנה אשור מאה שמונים וחמשה אלף וישפיעמו בבקר והנה כלם פגרים מתים:
7. ישעיהו ל' (כט) השיר יהיה לכם קליל התקדש חג ושמות לבב פהולך פחליל לבוא בחר יהנה אל צור ישראל.

8. מלבי"ם על ישעיה פרק ל פסוק כט - חלק באור הענין (כט) השיר - מפלת מחנה סנחריב היה בליל פסח, בעת שוררו ישראל הלל במקדש על אכילת הפסח.

מצייר כי כפי שהתרבתה שמחת ישראל אז בקריאת הלל ותודה על פסחיהם כן רבתה המהומה במחנה אשור, בעת אשר היה לכם השיר כליל התקדש חג אז והשמיע ה' את הוד קולו - וכו'.

9. פסחים צ"ה ע"ב אמר רבי יוחנן משום רבי שמעון בן יהוצדק אמר קרא השיר יהיה לכם כליל התקדש חג לילה המקודש לחג טעון הלל לילה שאין מקודש לחג אין טעון הלל:
10. ירושלמי פסחים ס"ה ע"א א"ר יוחנן בשם ר"ש בן יהוצדק כתיב השיר יהיה לכם כליל התקדש חג בא ליל פסח ללמד על מפלתו של סנחריב ונמצא למד ממנו. מה זה טעון הלל אף זה טעון הלל.
11. "קרבן העדה" הלל אף זה טעון הלל. "מה זה (מפלתו של סנחריב) צריך הלל על הנס, אף ליל פסח צריכה הלל!"

ג. סנחריב ו"גבעת ירושלים"

12. מלכים ב' פרק י"ח - גלות ישראל (ט) ויהי בשנה הרביעית למלך חזקיהו היא השנה השביעית להושע בן אלה מלך ישראל עלה שלמנאסר מלך אשור על שמרון ויצר עליה: (י) וילכדה מקצה שלש שנים בשנת שש לחזקיהו היא שנת תשע להושע מלך ישראל נלכדה שמרון: (יא) ונגל מלך אשור את ישראל אשורה וינחם בחלה ובחבור נהר גוזן וערי מדי: (יב) על אשר לא שמעו בקול יהנה אלהיהם ויעברו את בריתו את כל אשר צנה משה עבד יהנה ולא שמעו ולא עשו: (יג) ובארבע עשרה שנה למלך חזקיהו עלה סנחריב מלך אשור על כל ערי יהודה הבצרות ונתפשם:

13. ישעיהו י' (כח) בא על עית עבר במגורון למכמש יפקיד פליו (כט) עברו מעברך גבע מלון לנו חרדה הרמה גבעת שאול נסה (ל) צהלי קולך בת גלים הקשיבי לישיה עניה ענתות: (לא) נדדה מדמנה ישיבי הגבים העיזו: (לב) עוד היום בנב לעמד ינופף ידו הר בית \ (בת ציון) \ גבעת ירושלים:

14. מלכים ב' – גדולתו של חזקיהו (ה) ביהנה אלהי ישראל בטח ואחרכו לא היה כמהו בכל מלכי יהודה ואשר היו לפניו: (ו) ונדבק ביהנה לא סר מאחרכו וישמר מצותיו אשר צנה יהנה את משה: (ז) והיה יהנה עמו בכל אשר יצא ישפיל וימרד במלך אשור ולא עבדו:

15. דבהי"ב ל"ב – חזקיהו מכין את העם למלחמה עם סנחריב (ב) ונרא חזקיהו כי בא סנחריב ופניו למלחמה על ירושלים: (ג) וינעץ עם שריו ונבכרו לסתום את מימי הפעינות ואת הנחל השוטף בתוך הארץ ויקבצו עם רב ויסתמו את כל הפעינות ואת הנחל השוטף בתוך הארץ לאמר למה לבואו מלכי אשור ומצאו מים רבים: (ה) ויתחזק ויבן את כל החומה הפרוצה ויעל על המגדלות ולחוצה החומה אחרת ויחזק את המלוא עיר דוד ויעש שלח לרב ומגנים: (ו) ויתרו שרי מלחמות על העם ויקבצם אליו אל רחוב שער העיר וינדב על לבבם לאמר: (ז) חזקו ואמצו אל תיראו ואל תחתו מפני מלך אשור ומלפני כל ההמון אשר עמו כי עמנו רב מעמו: (ח) עמו זרוע בשר ועמנו יהנה אלהינו לעזרנו ולהלחם למלחמתנו וניסמכו העם על דברי חזקיהו מלך יהודה:

באֶרְצוֹ: (לה) וְהִי בְּלִילָה הִוא וַיַּצֵּא מֵאֲדָם מֵלֶךְ וְהָיָה בְּמַחְנֵה אֲשׁוּר מֵאֵה שְׂמוּנִים וְחַמְשֵׁה אֶלְף וַיִּשְׁפִּימוּ בַבֶּקֶר וְהָיָה כָּל־סָרְסָרִים מִתַּיִם :

19. ילקוט שמעוני מלכים ב' רמ"א
הציג רבשקה על החומה ושמע והיו קוראין את ההלל (של ליל פסח) ואמר לסנחריב חזור לאחוריד כי נסים נעשים להם בזה הלילה והיה מבזה את הדבר שנאמר **ינופך ידו הר בת ציון** :

20. וכמו במצרים...
"ויישע ה' את ישראל מיד מצרים..."

21. דברי הימים ב'
(כב) **ויישע יהוה את יחזקיהו ואת יושבי ירושלים מיד סנחריב מלך אשור** ומיד כל וינהלם מסביב
(כג) ורבים מביאים מנחה ליהוה לירושלים ומגדנות ליחזקיהו מלך יהודה וישא לעיני כל הגוים מאחרי כן :

ד. עם מפלתו של סנחריב התחילה הגאולה של ימינו...!!!!

22. מלכים על ישעיה י"א א'
כי תיכף מעת הגלות הראשונה הכללית שהיתה בימי סנחריב מעת היא

התחילה זמן הגאולה, רצוני, שמעת ההיא התחילו הנביאים לנבאות כי יבא גואל כללי שיקבץ הנדחים האלה מארבע כנפות הארץ, כי הגאולה שהיתה בינתיים מגלות בבל לא היתה רק לשבט יהודה, לא כללית, ואחר שהגאולה הכללית יש לה שני זמנים, כמ"ש זכו אחישנה לא זכו בעתה, שהיא. [א] הזמן הקצוב אשר לא יעבור מן הוא והאלה, [ב] לפני הזמן ההוא אם זכו ע"י מעשים טובים (כמ"ל י" י"ז),
הנה **אפשריות הגאולה עפ"י זכות המעשים והתשובה** התחילה תיכף **ימי חזקיהו**.

ועל הכונה הזאת אמרו בפרק חלק **שבקש ה' לעשות את חזקיהו משיח** **ואת סנחריב גוג ומגוג** רק **שגרם איזה חטא ע"ש**, כונתם שאם היו זוכים היה חזקיהו עצמו הגואל הכללי, וכל העוידים העתידיים היו מתקיימים בימיו, ואחר שלא זכו אז, **הדבר תלוי ועומד על אפשריותו עד בוא זמן המוגבל שאז יגאלו בהכרח**. ולכן סמך נבואה זו של ויצא חוטר מגזע ישי אל מפלת סנחריב, כי אם היו זכאים היתה מתקיימת הנבואה אז.

23. מלכים על ישעיה מ"ט ו'
כי מאז נתפזרו עשרת השבטים ע"י סנחריב מעת היא התחילה עת **הגאולה**, והוא שמעת ההיא התחילו הנביאים לנבאות שהנדחים האלה יתקבצו וישובו לבצרון אסירי התקוה, **והגלות החיל הזה היה בשנת שש לחזקיהו**, ומעת ההיא התחילה נבואת החוזים על הגאולה, **ואם היו ישראל שבים אז בתשובה שלמה היה הגאולה היא מגעת תיכף בשנת ט"ו לחזקיהו שאז נפל אשור** והיה אז העת שישובו הנדחים האלה, וע"כ הסמך נבואתו על הגאולה והקיבוץ אל מפלת סנחריב כמו שתראה למעלה (קאפ"י א. י"ח כ"ז).

כי כל הנבואות שנבא (ישעיהו) בחלק הראשון נבא קודם מפלת סנחריב, ואז צפה ברוח ה' כי יש תקוה שיתאספו הנדחים תיכף לארצם ויגאלו, וזה תלוי בתנאי אם ישובו בתשובה, ולשלוחות זה היה ישעיהו מיוחד כל הזמן ההוא בעוד חזקיהו חי, שכל הזמן ההוא היה תקוה שיהיה חזקיהו משיח אלהי יעקב, כמו שזכרו חכמינו במקומות רבים, אבל דבריו לא עשו פרי, כי הדור ההוא בין יהודה שנשארו, בין השבטים שגלו לא שבו בתשובה, ומתוך כך לא שבו ג"כ לארצם, והבית נחרב אח"כ בעון הנשארים, ואבד כל חזון.

24. מלכים ב' כ' - חטאו של חזקיהו גבהות לב
(יב) פַּעַת הַיְּהוָה שָׁלַח בְּרָאדְךָ בְּלֹאדְךָ בְּלֹאדְךָ מֵלֶךְ בְּבַל סָרְסָרִים וּמְנַחֵה אֶל חֲזַקְיָהוּ כִי שָׁמַע כִּי חָלָה חֲזַקְיָהוּ: (יג) וַיִּשְׁמַע עֲלֵיהֶם חֲזַקְיָהוּ וַיִּרְאֵם אֶת כָּל בַּיִת נִכְתָּה וְ{ נִכְתָּה } אֶת הַפֶּסֶף וְאֶת הַהֶבֶט וְאֶת הַבְּשָׂמִים וְאֶת שְׁמֵן הַטּוֹב וְאֶת בֵּית כְּלֵיו וְאֶת כָּל אֲשֶׁר נִמְצָא בְּאֹצְרוֹתָיו לֹא הָיָה דָבָר אֲשֶׁר לֹא הָרָאֵם חֲזַקְיָהוּ בְּבֵיתוֹ וּבְכָל מִמְשַׁלְתּוֹ: (יד) וַיָּבֵא יִשְׁעִיהוּ הַנְּבִיא אֶל הַמֶּלֶךְ חֲזַקְיָהוּ וַיֹּאמֶר אֵלָיו מָה אֲמַרוּ הָאֱנָשִׁים הָאֵלֶּה וּמֵאֵין גָּבֵאוּ אֵלַיךְ וַיֹּאמֶר חֲזַקְיָהוּ מֵאֵרֶץ רְחוֹקָה בָּאוּ מִבְּבֶל: (טו) וַיֹּאמֶר מָה כְּאוּ בְּבִיתְךָ וַיֹּאמֶר חֲזַקְיָהוּ אֶת יִשְׁעִיהוּ אֶל חֲזַקְיָהוּ שָׁמַע דְּבַר יְהוָה: (יז) הֵנָּה זְמִים בָּאִים וַיִּנְשָׂא כָּל אֲשֶׁר בְּבִיתְךָ וְאֲשֶׁר אָצְרוּ אֲבֹתֶיךָ עַד הַיּוֹם הַזֶּה בְּבִלְהָ לֹא יִוָּתֵר דְּבַר אִמֹר הַיְּהוָה: (יח) וּמִבִּנְיָן אֲשֶׁר יֵצְאוּ מִמֶּנּוּ אֲשֶׁר תּוֹלִיד יִקָּח וְ{ וְיִקְחוּ } וְהִיוּ סָרְסָרִים בְּהִיכַל מֶלֶךְ בְּבַל: (יט) וַיֹּאמֶר חֲזַקְיָהוּ אֶל יִשְׁעִיהוּ טוֹב דְּבַר יְהוָה אֲשֶׁר דְּבַרְתָּ וַיֹּאמֶר הֲלוֹא אִם שְׁלוֹם וְאַמֶּת יְהוָה בְּיָמֵי :

25. דברי הימים ב' ל"ב
(כה) וְלֹא כָּגַמַל עֲלֵיו הַשֵּׂבִיב חֲזַקְיָהוּ כִּי גָבַה לְבֹו וְהִי עָלָיו קֶצֶף וְעַל יְהוּדָה וִירוּשָׁלָׁם: (כו) וַיִּכְנַע חֲזַקְיָהוּ בְּגִבְהַת לְבֹו הוּא וַיִּשְׁבִּי יִרְשָׁלָׁם וְלֹא בָּא עֲלֵיהֶם קֶצֶף יְהוָה בִּימֵי חֲזַקְיָהוּ.

16. מלכים ב' כ' - בימי ההכנה חולה חזקיהו

(א) **בימים ההם חלה חזקיהו למות ונבא אליו ישעיהו בן אמוץ הנביא ויאמר אליו כה אמר יהוה צו לביתך כי מות אתה ולא תחיה**: (ב) ונישב את פניו אל הקיר ויתפלל אל יהוה לאמר: (ג) אנה יהוה זכר נא את אשר התהלכתי לפניך באמת ובלבב שלם וחסוב בעיניך עשיתי ויבך חזקיהו בכי גדול: (ד) ויהי ישעיהו לא יצא העיר \ חצרה \ התכינה ודבר יהוה היה אליו לאמר: (ה) שוב ואמרת אל חזקיהו גיד עמי כה אמר יהוה אלהי דוד אביך שמעתי את תפלתך ראיני את דמעתך הנני רפא לך ביום השלישי תעלה בית יהוה: (ו) והספתי על ימין חמש עשרה שנה ומכף מלך אשור אצילך ואת העיר הזאת וגותי על העיר הזאת למעני ולמען דוד עבדי: (ז) ויאמר ישעיהו קחו דבֿלת תאנים ויקחו וישינו על השחין ויחי: (ח) ויאמר חזקיהו אל ישעיהו מה אות כי ירפא יהוה לי ועליתי ביום השלישי בית יהוה: (ט) ויאמר ישעיהו זה לך האות מאת יהוה כי יעשה יהוה את הדבר אשר דבר הלך הצל עשר מעלות אם ישוב עשר מעלות: (י) ויאמר חזקיהו נקל לצל לנסות עשר מעלות לא כי לשוב הצל אחרנית עשר מעלות: (יא) ויקרא ישעיהו הנביא אל יהוה וישב את הצל במעלות אשר ירדה במעלות אחז אחרנית עשר מעלות :

17. רש"י מלכים ב פרק כ פסוק א

(א) בימים ההם - שלשה ימים לפני מפלתו של סנחריב. חלה חזקיהו - ויום שלישי כשעלה בית ה', יום מפלתו של סנחריב, ויום טוב של פסח היה (סדר עולם פרק ג). כי מת אתה - בעולם הזה. ולא תחיה - לעולם הבא, משום דלא נסבת אשה, כדאיתא בברכות (א):

18. מלכים ב' י"ח - האסטרטגיה של רבשקה

(יז) וישלח מלך אשור את תרתן ואת רב סריס ואת רבשקה מן לביש אל המלך חזקיהו בחיל כבד וירושלם ויעלו ויבאו וירושלם ויעלו ויבאו ויעמדו בתעלת הברכה העליונה אשר במסלת שדה כובס: (יח) ויקראו אל המלך ויאמר אלהים אלקים בן חזקיהו אשר על הבית ושבנה הספר ויאמר בן אסף המזכיר: (יט) ויאמר אלהם רבשקה אמרו נא אל חזקיהו כה אמר המלך הגדול מלך אשור מה הבטחון הזה אשר בטחת: (כ) אמרת אך דבר שפתיים עצה וגיבורה למלחמה עתה על מי בטחת כי מרדת בי: (כא) עתה הנה בטחת לך על משענת הקנה הרצוף הזה על מצרים אשר יסמך איש עליו ובא ככפ ונקבה בן פרעה מלך מצרים לכל הבטחים עליו: (כב) ופי תאמרני אלי אל יהוה אלהינו בטהנו הלא הוא אשר הסיר חזקיהו את במתיו ואת מזבחתיו ויאמר ליהודה וירושלם לפני המזבח הזה תשתחו בירושלם: (כג) ועתה התערב נא את אדני את מלך אשור ואתנה לך ארצים סוסים אבד תוכל לתת לך רכבים עליהם: (כד) ואיך תשיב את פני פחת אחד עבדי אדני הקטנים ותבטח לך על מצרים לרכב ולפרשים: (כה) עתה המבולעדי יהוה עליתי על המקום הזה להשתחו יהוה אמר אלי עלה על הארץ הזאת והשחיתה: (כו) ויאמר אלקים בן חזקיהו ושבנה ויבא אל רבשקה דבר נא אל עבדיך אכמת כי שמעים אנהנו ואל תדבר עמנו יהודית באדני העם אשר על החמה: (כז) ויאמר אלהים רבשקה העל אדניך ואלין שלחני אדני לדבר את הדברים האלה הלא על האנשים הישבים על החמה לאכל את חרקים \ צואתם \ ולשתות את שיניהם \ מימי רגליהם \ עמכם: (כח) ויעמד רבשקה ויקרא בקול גדול יהודית וידבר ויאמר שמעו דבר המלך הגדול מלך אשור: (כט) כה אמר המלך אל ושיא לכם חזקיהו כי לא יוכל להציל אתכם מדו: (ל) ואל יבטח אתכם חזקיהו אל יהוה לאמר הצל יצילנו יהוה ולא תננת את העיר הזאת ביד מלך אשור: (לא) אל תשמעו אל חזקיהו כי כה אמר מלך אשור עשו אתי ברכה וצאו אלי ואכלו איש גפנו ואיש תאנתו ושתו איש מי בורו: (לב) עד באה ונלקחתי אתכם אל ארץ פארצקם ארץ דגן ותרדוש ארץ לחם וכרמים ארץ זית יצהר ודבש וחינו ולא תמותו ואל תשמעו אל חזקיהו כי יסית אתכם לאמר יהוה יצילנו: (לג) ההצל הצילו אלהי הגוים איש את ארצו מיד מלך אשור: (לד) אנה אלהי חמת וארפד אנה אלהי ספרונים הנע וענה כי הצילו את שמרון מידי: (לה) מי בכל אלהי הארצות אשר הצילו את ארצם מידי כי יציל יהוה את ירושלם מידי: (לו) **והחרישו העם ולא ענו אותו דבר כי מצות המלך היא לאמר לא תענהו**: (לז) ונבא אלקים בן חזקיהו אשר על הבית ושבנה הספר ויאמר בן אסף המזכיר אל חזקיהו קרוע בגדים ויגדו לו דברי רבשקה: (א) ויהי כשמע המלך חזקיהו וקרע את בגדיו וייתכס בשק ויבא בית יהוה: (ב) וישלח את אלקים אשר על הבית ושבנה הספר ואת זקני הכהנים מתבוסים ואלים אשר על ישעיהו הנביא בן אמוץ: (ג) ויאמר אליו כה אמר חזקיהו יום צרה ותוכחה ונאצה היום הנה כי באו בני עמי מושבר וכח אין ללדה: (ד) אולי ישמע יהוה אלהיך את כל דברי רבשקה אשר שלחו מלך אשור אדני לחרף אלהים חיו והוכיח בדברים אשר שמע יהוה אלהיך ונשאנת תפלה בעד השארית הנמצאה: (ה) ויבאו עבדי המלך חזקיהו אל ישעיהו: (ו) ויאמר להם ישעיהו כה תאמרנו אל אדניכם כה אמר יהוה אל תירא מפני הדברים אשר שמעת אשר נדפו נערי מלך אשור אתי: (ז) הנה נתן בו רוח ושמע שמועה ושב לארצו והפלתיו בחרב